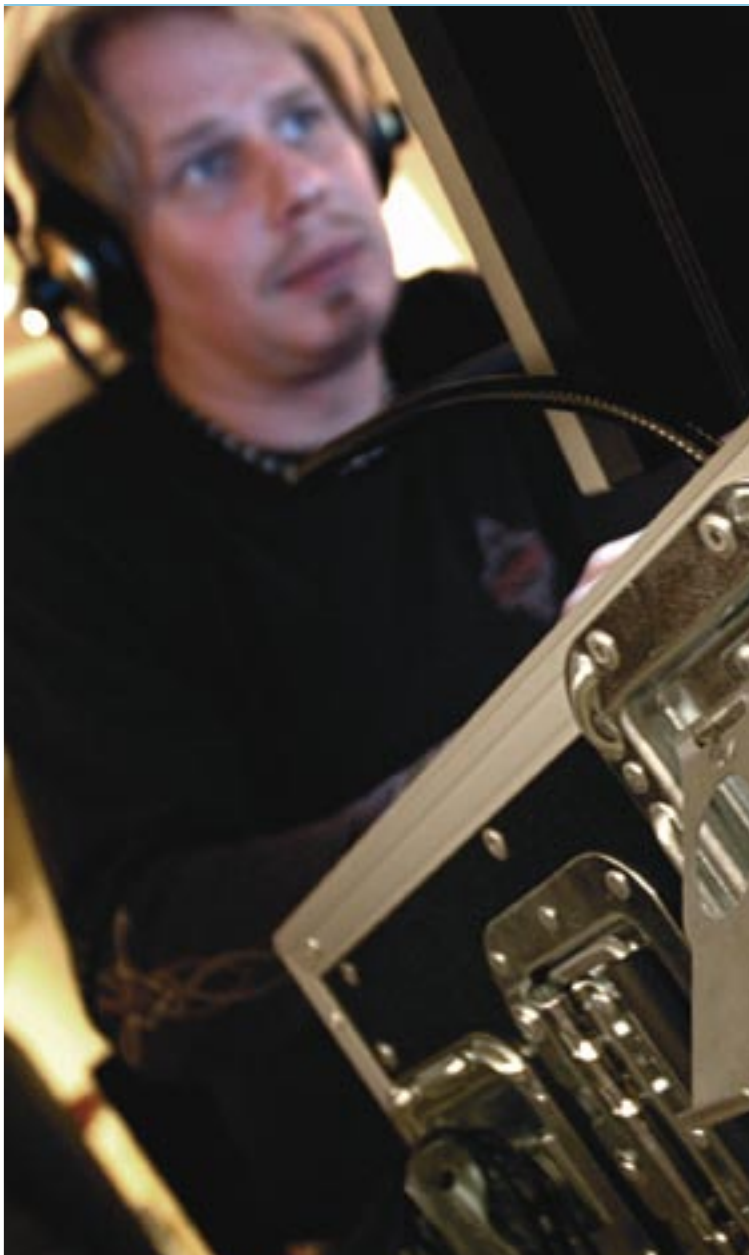

Carl Wisborg AB spelar in åt SR P4

*"Radion vill ha en färdig stereofil. Låter den inte bra en gång får vi redaktörer och artister på oss, suger den två gånger är vi ute ur leken."
Calle Wisborg, Carl Wisborg AB*

Cam 1 – för att operatörerna ska se vad de bandar.

När Carl Wisborg åker ut med Teknikkompaniet på inspelningsuppdrag låter de OB-bussen stå hemma. Istället lastar de kombibilen med intankningsboxen som kostade företagen hela fjolåret att mecka ihop. När gänget producerar radorock görs det på landets häftigaste multikanalsanläggning. Monitor har träffat gänget som piffade upp portan till en ny nivå.

Norrköping en sån där vårkväll man blir kär. Publikhavet vaggar stilla i det blå ljusflödet, motvilligt släpper man fram mig när jag visar presslegitimationen och reportagekameran. Man vill inte bli störd. Man vill jazzta till Sophie Zelmani. Och man vill förälska sig. Bakom scenen pågår en annan kärleksakt – lika mjuk, lika vaggande. Ljudteknikerna Stefan och Peter Lundin och musikproducenten Calle Wisborg och har dragit igång sin 64-kanalare och bandar konserten för radiosändning. Maskinen är inte större än att den ryms i en kombibil, komplett med high-end A-D/D-A, mikopreampar, hårddiskbox och allt. Framför scenen förförs publiken av en jazztalang. Men det är om underverket som står bakom det kommer att handla.

Svårslagen låda

– OB-bussen är perfekt när det handlar om direktsändning och tvåkanalsmix.

Det är några timmar tidigare, på ett café nära konserten; jag har fått en pratstund med Calle Wisborg.

– Då behöver man fullständig överblick över mixen men får betala extra vad gäller pris, otymplighet och gammaldags kabeldragning.

Calle Wisborg har beställt en ostmacka, jag själv en kaffe. Vi sitter tills stället stänger och vi blir utkörda.

– Men gäller det inspelning för senare sändning känns vår rigg svåröverträffad. Den är liten, smidig, toppmodern och bokstavigt talat gjord för den här typen av uppdrag.

Calle Wisborg vet vad han talar om, han har funderat mycket kring hur en sån här rigg kan byggas. Tillsammans med TKAB och ljudtekniker Christer Blomgren från Mobile Recording AB har han valt komponenterna, väntat ut leveranstiderna och till slut fått grejerna att fungera med varandra.

Ostsmörgåsen halkar ner och jag ber Wisborg förklara sammanhanget. Vad har hänt innan, varför sitter han här och hur har åren bakom honom fört honom hit?

– Musiker och musikproducent, svarar han engagerat. Musik för hela slanten sedan så länge jag kan minnas. Många år som produktionsbolag åt Sveriges Radio, från musiktekniker till programledare, många år i och runt omkring musiken. Tillräckligt många för att bli fackdiod, fullblodsproffs eller bara passionerad – you name it.

Wisborgs uppdrag går kort och gott ut på att föreslå vilka artister som ska sändas i P4 live, diskutera saken med P4 live-samordnaren Myra Månsson och sedan packa skåpbilen full med grejer och banda. Därefter mixa, leverera och lyssna. Och sedan välja artist för bandning igen. Otalet svenska band har korsat hans regler, kända och okända, otalet internationella storheter likaså.

– Allt från Judas Priest till Lars Winnerbäck, skrattar Wisborg. Det ska svänga och kännas. That's it.

Uppdragsformuleringen handlar om att fånga "kända svenska artister och internationella stjärnor" och man genomför fyrtioalet sändningar om året. Men Wisborg ansvarar inte för alla.

– Radion vill ha en färdig stereofil. Låter den inte bra en gång får vi redaktörer och artister på oss, suger den två gånger är vi ute ur leken. Det är bra att radion lägger ut uppdragen på entreprenad – men det är inte enkelt. Kraven är minst lika högt ställda som på de anställda.

Porta på Ipod

Calle Wisborg har sin bas i Gränna och Teknikkompaniet i Vetlanda, som ligger i Jönköpings-trakten. Båda orterna ligger en bra bit söder om Stockholm. Vi fascineras en stund över att SR valt att lägga riksuppdrag så långt från Gärdet och radiohuset. Sen ställer jag ödesfrågan: En multikanalporta går att driva med en Ipod. Att spela in multikanaligt är inget nytt. Vad gör jag i Norrköping?

Svaret kommer omedelbart och blir långt som ett köksbord. Nånstans mellan osttuggorna väntar sensationen. Min ledtråd är att det handlar om kanaler.

– Hur många kanaler vågar du spela in på din dator och lova leveransgaranti, frågar Wisborg.

– Åtta? Inga problem, marknaden svämmar över av lösningar. Sexton? Inte imponerad. Vår anläggning klarar 64 i nuvarande utförande och den går att bygga ut till 128. Läger man därtill leveranssäkerhet, ljudkvalitet, manöverduglighet samt möjlighet att tvåkanalsmixa i realtid börjar byggets proportioner bli unika. Vår hårddisk får aldrig ge vika trots att hastigheterna ibland svindlar, processorn får inte krokna fastän vi maxbelastar den med pluggar och mix i realtid och A-D-omvandlarna måste

Zelmanis förförande blåljus i Norrköping.

NÖJDA ARTISTER

Klockan är sju minuter i åtta och allt är klart för inspelning. Jag hinner ställa ytterligare några frågor till Calle Wisborg innan man trycker på start.

Vilket beslut var det svåraste?

– Valet av mikopreamp. En dyr men nödvändig investering. Höga krav på ljudkvalitet och handhavande. Just fjärrstyrningen gjorde att valet föll på RME. Nu kan vi sköta allt från datorn och slipper jaga ut på scenen när riggen väl är klar.

– Nervöst?

– Nej, inte nu. Bara att åka. Grejerna är monterade och klara, allt är redo för inspelning. Alla yttre regler är lästa för kläffingriga händer, det är bara från datorn man kommer åt dem. Nu är det jazz som gäller.

– Blir inte artisten sur om ni gör om hans eller hennes mix?

– Vi är urnoga med att lyssna in oss på hur originalet låter, och optimerar för radio. Allt som oftast är man nöjd och glad med inspelningen när den sänds. Tvåkanalsmixen som vi levererar direkt efter konserten brukar vara en glad överraskning.

– Vad gör ni nu?

– Dricker kaffe. Trycker på start. Dricker kaffe. Möjligen drar vi i någon regel, förbättrar någon gain eller trixar nåt. Men framförallt ser vi hur hårddiskarna fylls med material.

– Varför har ni en TV-monitor?

– För att se vad som händer på scenen. Är det ljudet eller själva föreställningen det är fel på? Händer det något får vi i källaren veta det alla sist.

– Vad händer om musikerna är dåliga?

– Då låter det dåligt. Allra helst behöver vi knappt redigera något alls, inte mixa heller, bara att åka och njuta. Ju sämre input desto mer efterarbete.

– Vad händer sen?

– Teknikkompaniet mixar i Vetlanda, i en analog studio med automation. Sen formateras och redigeras programmen i Wisborgs produktionslokaler i Gränna, varefter de skickas via internet till Sveriges Radio för sändning.

Carl Wisborg AB spelar in åt SR P4

Glamourerna ska finnas på scenen, inte bakom. Teamets rigg är ett utmärkt exempel.

hålla måttet för ljudkvalitetens skull. Hur transporterar man ljudet från scenen till bandaren? Bussens analoga 64-kanalskabel väger ett halvt ton – vi transporterar all data i en optisk kabel som väger några kilo. Det är svårt att föreställa sig anläggningens fördelar när man nämner dem över bordet, det är lättare att förstå när man jämför systemen på plats. Att hantera 64 kanaler från scen till hårddisk är ingen baggis!

Tecknar schemat

Norrköpingscaféet har stängt och stränga röster frågar om man får ta våra urdruckna koppar. Jag ger Calle anteckningsblocket och ber honom rita flödesschemat innan vi går. Vad händer med Zelmanis mjuka jazzröst från det att den lämnar sånger-

skans mun till att den når radiolyssnarens öra? Musikproducenten tecknar genast hela flödet och förklarar för mig som ett barn.

– Artisten har alltid ett eget PA med sig med egen tekniker. Han känner bandet utantill, är bäst på mikrofonplaceringen och vet vad som händer under kvällen. Han ansvarar för arkitekturen och PA-mixen. Vi lägger oss inte i alls. Istället kapar vi varje signal med en splittbox som är kopplad till racket med A-D/D-A-omvandlare.

Kaffe – start – kaffe

Caféet stänger och rejäla matmorshänder föser ut sällskapet Monitor i kärleksvåren. Promenaden tillbaka till konserthuset är som en tonårsdröm: finnarna i ansiktet, musiken i blodet och solen i ögonen.

Hela jag längtar efter Zelmani. Vi är strax framme i gångarna bakom scenrummet.

I scenmörkret ett rack med 48 mikropreampar med A-D, en sladdvinda med optisk fiberkabel, och jag följer sladden ut från scenen, genom korridorerna och bort. I ett öppet källarrum står den, anläggningen med dubbla PC-skärmar, monterad i boxar, helt odramatiskt tjugotalet meter från scenrummet. Som ett litet tvåmansbord med skärmar och förstärkt underrede. Stefan Lundin berättar att han tycker att det är viktigt med multikablage och genomtänkta för att det ska vara smidigt på plats.

Zelmanis toner om Norrköping

Klockan slår åtta och startknappen trycks äntligen ned. Zelmani passerar mig om ryggen, mot scenrummet; snart startar magin. En porta på stereoider, en 64-kanalsbandare i en källare med tre operatörer framför skärmarna. En man räcker egentligen för en inspelning, men ikväll är man fler. Underbar förälskelsekväll i Norrköping. Sextifyra mätare, sextifyra digitala ljudmönster på skärmen. En hårddisk som har sitt maraton framför sig.

Jag lyfter på hatten, tackar för pratstunden och ger mig iväg. Killarna försvinner bakom mig. Känner hur jag älskar tekniken, möjligheterna, verktygen. Men ännu mer musiken från scenen. Jag kastar ett sista öga på trion från trappan. Sedan förlorar jag mig i blåljushavet och Zelmanis toner om Norrköping.

Skribenten är regissör på Edinim Produktion och kan kontaktas via e-post: jonatan@edinim.se

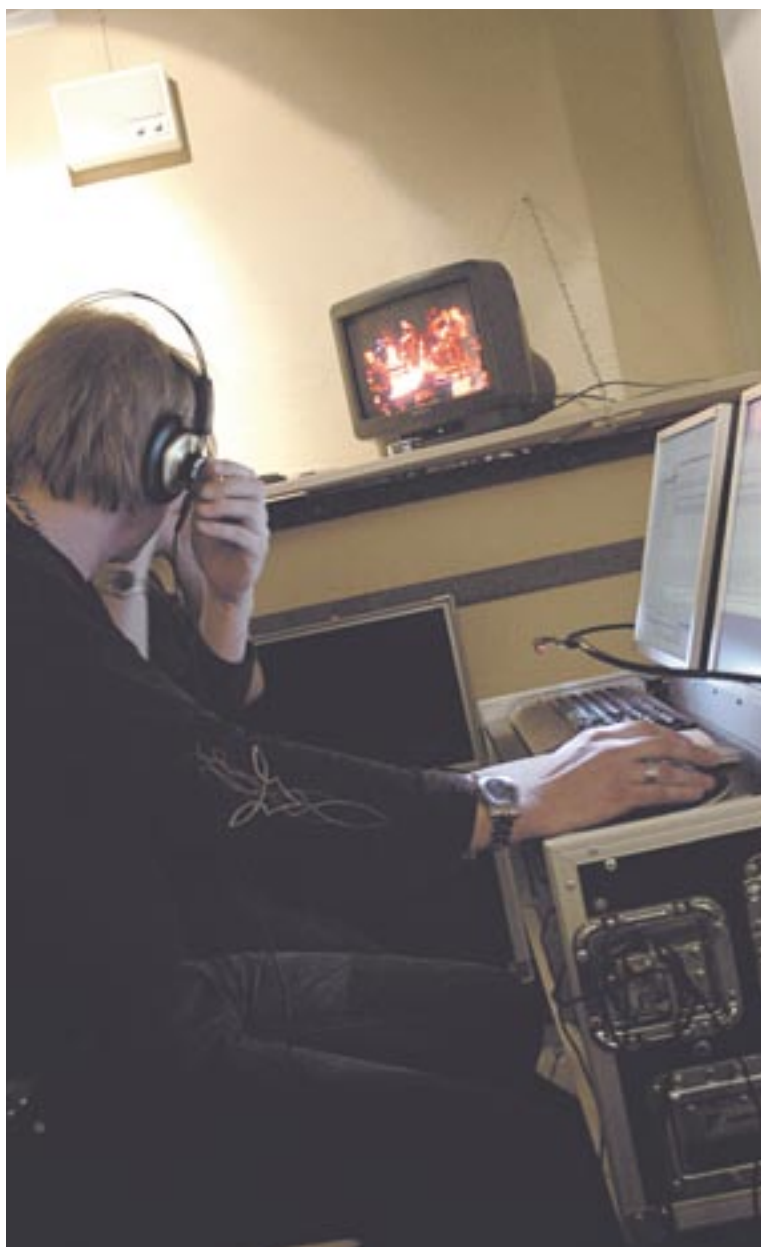
TEKNIK

– I boxen finns både mikropream och digitalomvandling; maskinen är helt fjärrstyrd från datorn. Det innebär att gainen justeras av oss vid intankningsboxen istället för ute på scenen – det underlättar arbetet enormt. Valet föll på RME Micstasy AD just för att de kunde fjärrstyras optimalt. Kablaget är Neutriks OpticalCon (100 meter fiber) för analog uppspelning, för linjesignaler används SSL/Soundscapes A-D/D-A-omvandlare, lbox64 MADI och ett Mixpander9-kort. Därefter transporteras samtliga 64 kanaler plus metadata med hjälp av MADI-formatet i en förstärkt optisk kabel. Teknikkompaniet Vetlanda hanterar både AES/EBU och ADAT men väljer MADI för enkelheten. Väl i datorn sparas musiken som 24-bitars/48 kHz wavefiler i redigeringsprogrammet Magix Samplitude. De spelar in varje kanal separat, samtidigt som de gör en provisorisk tvåkanalssmix för lyssning till artisten. Mixen görs med SSL/Soundscapes mjukvarumixer, och all processing sker på Mixpanderkortet. Ljuddiskarna är från Samsung. De är konfigurerade som Raid0 (PromiseSATA) på 800 GB och skyfflar data med cirka 350 megabyte i minuten. Sen är det bara att trycka på record och hoppas på det bästa.

Carl Wisborg

MED OB:N I KOMBIN

A

"Vår hårddisk får aldrig ge vika trots att hastigheterna ibland svindlar, processorn får inte krokna fastän vi maxbelastar den med pluggar och mix i realtid, och A-D-omvandlarna måste hålla måttet för ljudkvalitetens skull."

STEFAN LUNDIN, TEKNIKKOMPANIET VETLANDA